

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАХИСНОГО СПОРЯДЖЕННЯ ДЛЯ РУК ДАВНЬОГРЕЦЬКИХ КУЛАЧНИХ БІЙЦІВ

Вероніка Лахман, Оксана Гречанюк

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Праобраз сучасного боксу, кулачний бій, виникає ще в первісну епоху в різних народів, слугуючи для людей найпростішим засобом захисту та нападу. Проте як вид організованої змагальності він починає оформлюватися у Стародавній Греції. Разом із розвитком давньогрецької атлетики формуються правила, з'являється й вдосконалюється екіпірування кулачного бою. Загальні відомості про розвиток кулачного бою наявні в працях присвячених фізичній культурі Стародавньої Греції загалом Е. Norman Gardiner, 1971; Н.І. Marrou, 1957; Harold A. Harris, 1976; Б.И. Ривкин, 1969; Nicholas Yalouris, 1985; Ю. Шанин, 1980, 2000; David C. Young, 1984, 2004; В. Олимова, 1985; Waldo E. Sweet, 1987; В.Н. Платонов, С.И. Гуськов, 1994; Mark Golden, 2004; Judith Swaddling, 2000; Stephen G. Miller, 2004; Б. А. Базунов, 2004; Н. Рекутина, 2006; М. Булатова, С. Бубка, 2012; Italo Morello, 2012 М. Poliakoff, 1987, Е. Янзіна, 2004 та ін. Проте спеціальної роботи, присвяченої аналізу особливостей захисного спорядження для рук кулачних бійців у давньогрецькому світі, доступній літературі ми не виявили, що й зумовило актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження – визначити особливості захисного спорядження для рук кулачних бійців у давньогрецькому світі.

Завдання дослідження: вивчити джерельну базу щодо мети дослідження; окреслити основні типи покриття для рук, що застосовувалися в кулачному бою давньогрецького світу.

Методи та організація дослідження. У роботі використано загальнонаукові та історичні методи дослідження: аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, системний підхід, вивчення й узагальнення літературних джерел і контенту веб-сторінок мережі Інтернет, історичний та порівняльно-історичний методи, метод комплексного дослідження історичних джерел.

У ході роботи проаналізовано твори античних авторів, каталоги археологічних пам'яток давньогрецької атлетики видані Міжнародним олімпійським комітетом, доступні віртуальні колекції й каталоги світових музеїв.

Результати дослідження та їх обговорення. Давньогрецькі кулачні бійці використовували три типи захисного спорядження для рук: м'які кулачні ремені, жорсткі кулачні ремені і кулясті рукавички [7].

Винахідником кулачних ременів вважався цар бебриків Амік [7]. У примітці [9] до Законів Платона [7] А.А.Тахо-Годі описує Аміка як творця покриття для рук кулачних бійців.

В "Іліаді" Гомера, а саме у двадцять третій пісні про атлетичні ігри на честь Патрокла, вже згадуються м'які кулачні ремені (αι μειλῆαι, ιαντες μαλακώτεροι) [2]: «Ремені дав йому, скроєні з шкури вола польового» [9, 7, 8,]. Такі ремені давньогрецькі атлети використовували з XII – XI ст. і до кінця V ст. до н. е. Цей вид захисного спорядження часто зображувався на грецьких вазах VI-V ст. до н. е. [7, 5, 9, 8]. Вони виконували захисну роль, подібно функції сучасних бинтів [5].

У IV ст. до н. е. в античній грецькій атлетіці з'явилися жорсткі кулачні ремені (ιας οςυς) [Павсаній VIII, 40, 3; Філострат, Гімнастика, 10]. М. Поляков їх ще називає «гострими» рукавичками, оскільки краї кільця були загостреними і при ударі могли порізати суперника [6, 7, 8, 9].

Кулясті рукавички (σφαира, та ελίσφαира) вперше згадуються у Платона (Закони, 830 а), який пропонує використовувати їх на тренуваннях замість кулачних ременів,

вважаючи, що таким чином підвищиться ефективність занять, адже вони набагато безпечніші [3, 7, 5, 9].

У грецькій літературі кулачні ремені, м'які і жорсткі, іноді називали "мурахами" [7, 9].

В Італії та Іллірії, використовували інші типи спорядження для рук: римські кастети (caestus) і деякі пристосування, що нагадують за формою гантелі [9].

Висновки. У результаті нашого дослідження було виявлено три типи захисного спорядження для рук, що використовували давньогрецькі кулачні бійці: м'які кулачні ремені, жорсткі кулачні ремені і кулясті рукавички. Винахідником кулачних ременів вважався цар бебриків Амік.

Список літератури

1. Вергілій. Енеїда / Верлігій [пер. з давньогрец. М.Білик]. – Київ : Дніпро, 1972. – 356 с.
2. Гомер. Іліада / Гомер ; [пер. з давньогр. Борис Тен]. – Харків : Фоліо, 2006. – 416 с.
3. Платон. Законы : пер. древнегр. / Платон; [общ. ред. А.Ф. Лосев, В.Ф. Асмус, А.А. Тахо-Годи] – Москва : Мысль, 1999. – 832 с.
4. Стаций. Фиваида / Стаций ; [пер. Ю.А. Шичалина]. – Москва : Наука, 1991. – 351 с.
5. Ривкин Б. И. В долине Алфея. Олимпийские игры в искусстве Древней Греции / И. Б. Ривкин. – Москва : Искусство, 1969. – 78 с.
6. Шанин Ю. В. Олимпия. Герои античных стадионов / Ю. В. Шанин. – Москва : Физкультура и спорт, 1971. – 70 с.
7. Янзина Е. В. Античные спортивные единоборства в терминологическом, практическом и общекультурном аспектах [Электронный ресурс] : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.14 / Е. В. Янзина. – Москва, 2003. – 291 с.
8. Gardiner E. N. Greek athletic sports and festivals / E. N. Gardiner. – London : Macmillan, 1975. – 576 p.
9. Poliakoff M. B. Combat sports in the ancient world: competition, violence and culture / M. B. Poliakoff. – New Haven and London : Yale University Press, 1987. – 202 p.